

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2025-26-26AHA
Rīgā

14.05.2025.

Nr. 6-6/22

SIA "[A]"
[e-pasta adrese]

kopija: [e-pasta adrese]

Par diskrimināciju invaliditātes dēļ

Tiesībsargs ir izskatījis pārbaudes lietu Nr. 2025-26-26AHA, kas ierosināta, pamatojoties uz personas (turpmāk – Iesniedzēja) iesniegumu¹ (turpmāk – Iesniegums) par iespējamu diskrimināciju invaliditātes dēļ SIA [A] (turpmāk – SIA) sniegto pakalpojumu cenu politikā Viesnīcā [A]s (turpmāk – Viesnīca).

I Tiesiskie un faktiskie apstākļi

[1] Iesnieguma saturs

Iesniegumā norādīts, ka Viesnīcas cenu politika personām ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā, paredz paaugstinātu maksu par Viesnīcas pakalpojuma izmantošanu, proti, par pieklūstama Viesnīcas numura rezervāciju.

Iesniegumam pievienota Iesniedzējas sarakste ar Viesnīcu² par laika periodu no 2024. gada 15. līdz 18. augustam (turpmāk – Sarakste). No Sarakstes izriet, ka sākotnēji Iesniedzēja sazinājās ar Viesnīcu par numuru pieejamību personām ratiņkrēslā telefoniski. Pēcāk Iesniedzēja rakstveidā lūdza Viesnīcu apstiprināt minēto numuru pieejamību, uz ko tika informēta, ka personai ar invaliditāti ratiņkrēslā jārezervē paaugstinātas maksas numurs (par 84,00 EUR (par nakti) dārgāks

¹ Tiesībsarga birojā saņemts 2024. gada 30. jūlijā e-pasta vēstulē

² Sarakste no mobilā tālruņa

un speciāli pielāgots (plašāks, ar pielāgotu vannas istabu)). Iesniedzēja vērsa Viesnīcas uzmanību, ka augstāk minētā prakse uzskatāma par diskriminējošu pret personām ar invaliditāti. Viesnīca atbildēja, ka Iesniedzējai nav obligāti jāpaliek dārgākajā numurā, kas pielāgots personām ar īpašām vajadzībām, un Iesniedzēja var palikt arī standarta numurā, taču tas nebūs pielāgots un atbilstoši aprīkots.

[2] Iesnieguma izskatīšanas ietvaros tiesībsargs, saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13. panta 11. punktu, ar vairākiem informācijas pieprasījumiem³ vērsās pie SIA, lai noskaidrotu informāciju par vides piekļūstamību personām ar invaliditāti un pakalpojumu maksas politiku Viesnīcā. Pamatojoties uz SIA sniegto informāciju, tiesībsargs, saskaņā ar Tiesībsarga likuma 24. panta pirmo un otro daļu, ierosināja pārbaudes lietu Nr. 2025-26-26AHA.

[3] SIA sniegtā informācija⁴

Viesnīcā iespējams rezervēt šādu kategoriju numurus: Standarta klases, Uzlabotās klases, "Comfort" klases, Premium klases, Ģimenes numurus, Numurus cilvēkiem ar īpašajām vajadzībām (turpmāk – Pielāgotie numuri), Luksus klases un "Junior Suite" numurus.

Viesnīcā kopā pieejami simt deviņdesmit numuri, no kuriem divi ir Pielāgotie numuri.

Viesi ar invaliditāti var izvēlēties jebkuru numuru, tostarp arī numurus par zemāko cenas piedāvājumu, jo invaliditātes ir dažādas. Taču, ja viesim ir kustību traucējumi un viņš pārvietojas ratiņkrēslā, Viesnīca piedāvā augstākas klases, dārgāku, numuru – Pielāgoto numuru, jo tikai tas ir aprīkots ar visu nepieciešamo (plašāka ieeja, speciāli iekārtota vannas istaba).

Pielāgotie numuri un Ģimenes numuri tiek pārdoti vienādā cenu kategorijā, jo ir vienāda izmēra un tajos iespējams izmitināt lielāku viesu skaitu. **Pielāgoto numuru minimālā cena ir tāda, kāda tiek piedāvāta nakšņojot a) diviem pieaugušajiem un diviem bērniem vai b) trīs pieaugušajiem.** Līdz šim Pielāgotie numuri nav bieži izmantoti personām ar invaliditāti un praksē kalpo kā ģimenes numuri 2+2 viesiem, tāpēc arī radusies cenas problēma. SIA nevēlas diskriminēt personas ar invaliditāti. Iepriekš SIA nebija saskārusies ar Iesniegumā minēto problēmu un, iespējams, arī

³ Tiesībsarga 31.07.2024.vēstule Nr. 6-1/545, 08.01.2025. vēstule Nr. 6-1/12, 07.04.2025. vēstule Nr. 6-1/255, 06.05.2025. vēstule Nr. 6-1/327.

⁴ Viesnīcas 22.08.2024. vēstule (Tiesībsarga birojā reģistrēta 22.08.2024. ar Nr. 6-1/632), 20.01.2025. vēstule (Tiesībsarga birojā reģistrēta 21.01.2025. ar Nr. 6-1/58), 02.05.2025. vēstule (Tiesībsarga birojā reģistrēta 06.05.2025. ar Nr. 6-1/362) un 12.05.2025. vēstule (Tiesībsarga birojā reģistrēta 12.05.2025. ar Nr. 6-1/383). Parakstītājs – prokūrists [..].

nebija par to domājusi, jo esošā Viesnīcas cenu politika pastāv kopš Viesnīcas atvēršanas 2005. gadā. Izvērtējot SIA saraksti ar tiesībsargu, SIA pieņēma lēmumu Pielāgotos numurus personām ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā, piedāvāt par zemāko iespējamo cenu, ja viesis apliecina invaliditāti. Proti, Pielāgotā numura cena būs līdzvērtīga Viesnīcas Standarta numura cenai (kas ir zemākā iespējamā kopumā Viesnīcā). Minētā informācija tiks ievietota Viesnīcas tīmekļa vietnē.

II Normatīvais regulējums

[4] Latvijas Republikas Satversmes 91. panta otrais teikums paredz diskriminācijas aizliegumu, vienlaikus neuzskaitot diskriminācijas kritērijus⁵ – tie pantā “jāielasa”, izmantojot tiesību normu interpretācijas metodes.⁶ Invaliditāte ir viens no Satversmes 91. pantā ietilpstošajiem kritērijiem, uz kuru pamata diskriminācija ir aizliegta.⁷

[5] ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (turpmāk – Konvencija) 2. pantā definēta diskriminācija invaliditātes dēļ – tā ir **jebkāda veida nošķiršana, izslēgšana vai ierobežošana invaliditātes dēļ**, kuras mērķis ir traucēt vai pilnībā nepieļaut visu politisko, ekonomisko, sociālo, kultūras, pilsonisko vai citu cilvēktiesību un pamatbrīvību atzīšanu, izmantošanu vai īstenošanu **vienlīdzīgi ar citiem**, vai kurai ir tādas sekas un tā ietver visas diskriminācijas formas, tostarp saprātīga pielāgojuma atteikumu.

No Konvencijas 4. panta 1. punkta e) apakšpunkta izriet dalībvalstu apņemšanās veikt visus atbilstošos pasākumus, lai novērstu diskrimināciju invaliditātes dēļ, ko piekopi jebkāda persona, organizācija vai privāts komersants.

[6] Arī Patērētāju tiesību aizsardzības likums (turpmāk – PTAL) aizliedz preču piedāvāšanā un pakalpojumu sniegšanā nepamatotu atšķirīgu attieksmi un diskrimināciju. Minētais izriet no PTAL 3.¹ panta pirmās un sestās daļas.

⁵ [Latvijas Republikas Satversme](#). Pieņemta 15.02.1922., stājas spēkā 07.11.1922., 91. pants

⁶ Satversmes tiesas 23.04.2019. spriedums lietā Nr.2018-12-01, 21. punkts

⁷ Satversmes tiesas 10.07.2020. spriedums lietā Nr. 2019-36-01., 9. punkts

Atbilstoši PTAL noteiktajam, atšķirīga attieksme ir pieļaujama tikai divos gadījumos – ja a) tā ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi, vai b) pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana uzliek nesamērīgu slogu.⁸

Turklāt no PTAL izriet, ka strīda par iespējamu diskrimināciju gadījumā darbojas apgrieztās pierādīšanas pienākums⁹. Tādējādi tieši SIA pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgas attieksmes aizliegums nav pārkāpts vai ka tā ir pamatota, vai arī, ka vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana SIA uzliek nesamērīgu slogu.

III Tiesībsarga vērtējums

[7] Kā norādīts šī atzinuma **[4]** punktā, invaliditāte ir viens no aizliegtajiem diskriminācijas kritērijiem. Iesniegumā minētajā gadījumā jautājums ir par pakalpojuma maksu personām ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā. **Līdz ar to, lietā ir konstatējams aizliegtais diskriminācijas kritērijs – invaliditāte.**

[8] No Viesnīcas tīmekļa vietnē norādītās informācijas izriet šāds numuru izcenojums uz 2024. gada 3. decembri.

	Numura veids	Cena pa nakti vienai personai	Cena pa nakti divām personām
1	Standarta numuri	74,00 EUR	91,00 EUR
2	Comfort numuri	94,00 EUR	111,00 EUR
3	Uzlabotie numuri	107,00 EUR	107,00 EUR
4	Premium numuri	127,00 EUR	127,00 EUR
5	Ģimenes numuri	145,00 EUR	145,00 EUR
6	Pielāgotie numuri	145,00 EUR	145,00 EUR
7	Junior Suite numuri	208,00 EUR	208,00 EUR

⁸ PTAL 3.¹ panta otrā daļa

⁹ PTAL 3.¹ panta piektā daļa

Tādējādi lētākie numuri Viesnīcā ir Standarta numuri, kuru cena, turklāt, ir atkarīga no nakšņojošo personu skaita. Lētākā nakšņošanas iespēja Viesnīcā ir vienai personai, izvēloties Standarta numuru vienai naktij.

Atbilstoši Viesnīcas sniegtajai informācijai, Standarta numura rezervācija nav liegta arī personām ar invaliditāti. Tai pat laikā, Standarta numuri nav pielāgoti personu ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā, vajadzībām un šīs personas realitātē šos numurus nemaz nevar izmantot. To atzinusi arī pati Viesnīca savos rakstveida skaidrojumos tiesībsargam. Vienīgais numuru veids, kas pielāgots personu ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā, pamata vajadzībām (platākas ieejas durvis – lai iekļūtu numurā, lielāka numura platība – lai varētu pārvietoties pa numuru ratiņkrēslā un speciāli aprīkota duša – lai varētu to izmantot) ir Pielāgotais numurs, kura cena, atbilstoši Viesnīcas tīmekļa vietnē norādītajai informācijai, ir gandrīz divreiz lielāka, kā Standarta numuram. **Tādējādi secināms, ka personām ar invaliditāti, kas pārvietojas ratiņkrēslā, lētākā nakšņošanas iespēja Viesnīcā ir paaugstinātas maksas numurs.**

[9] Sarakstē ar Viesnīcu tiesībsargs paskaidroja, ka augstāk minētā cenu politika veido atšķirīgu attieksmi invaliditātes dēļ. Tiesībsargs norādīja, ka gadījumā, ja šāda attieksme ir nepamatota, tā rada diskrimināciju invaliditātes dēļ. Ņemot vērā, ka diskriminācijas lietās pierādīšanas pienākums gulstas uz komersantu, tiesībsargs lūdza SIA sniegt skaidrojumu par atšķirīgās attieksmes pamatojumu.

2025. gada 2. un 12. maija vēstulēs Viesnīca atzina, ka nav vēlējusies diskriminēt personas ar invaliditāti un Viesnīcas cenu politika, iespējams, bijusi nepārdomāta un kļūdaina. Viesnīca norādīja, ka ir pieņēmusi lēmumu veikt izmaiņas cenu politikā un personām ar invaliditāti un kustību traucējumiem piedāvāt Pielāgotos numurus par Standarta numuru cenu.

Tiesībsargs šādu risinājumu akceptē kā derīgu un aicina veikt plānotās izmaiņas cenu politikā.

IV Tiesībsarga rekomendācijas

[10] Tiesībsargs, pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 25. panta pirmo un trešo daļu, pabeidz pārbaudes lietu Nr. 2025-26-26AHA ar šādām rekomendācijām SIA – veikt plānotās izmaiņas Viesnīcas cenu politikā un Viesnīcas tīmekļa vietnē norādīt skaidru, saprotamu informāciju par Pielāgoto numuru cenu personām ar invaliditāti, veidā, kas saprotams arī bez speciālas saziņas ar Viesnīcas personālu.

Par rekomendāciju izpildi tiesībsargs lūdz informēt **trīs mēnešu laikā** no atzinuma saņemšanas dienas.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25. panta ceturto daļu atzinumam ir rekomendējošs raksturs. Līdz ar to atzinums nav pārskatāms vai pārsūdzams.

Tiesībsarga vietniece

Ineta Piļāne